

юриспруденции. Именно поэтому при чтении лекций и проведении практических занятий следует использовать возможности практики. Так, ряд занятий по курсу гражданского права возможно перенести в практическую плоскость. Следует проводить такие занятия в залах судебных заседаний хозяйственных и общих судов.

В этих целях с успехом могут быть использованы и специально оборудованные залы судебных заседаний на юридических факультетах. Такой зал имеется на юридическом факультете Гродненского государственного университета им. Я. Купалы.

Совершенствование преподавания курса гражданского права, в том числе с использованием новейших технологий, будет способствовать улучшению теоретической и практической подготовки студентов.

УДК 378.016:34

А.М. Сувалаў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь;

А.М. Сувалава, старшы выкладчык кафедры філасофіі і ідэалагічнай работы Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь

АСАБЛІВАСЦІ ВЫКЛАДАННЯ ГІСТОРЫКА-ПРАВОВЫХ ДЫСЦЫПЛІН З ВЫКАРЫСТАННЕМ СУЧАСНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ

Любая методика выкладання ў вышэйшых навучальных установах мае станоўчыя і адмоўныя бакі. Зыходзячы з галоўнай задачы выкладання ў вышэйшай школе – не толькі перадаць вопыт і дасягненні сучаснай навукі, але і ўзброіць навучэнцаў метадыкай самастойнага атрымання ведаў і аналізу матэрыялаў – павінна будавацца і праца выкладчыка.

Дэтэрмінуючы ўплыў на фарміраванне навучэнца, аб'ёма і структуры яго ведаў аказваюць выкладчыкі і матэрыяльна-тэхнічная база навучальнай установы. Выкладчык фарміруе матывацыю да навучання праз прад'яўленне комплексу патрабаванняў да навучаемага і праз стварэнне найбольш камфортных умоў для яго плённай працы па якаснаму засваенню вучаемай дысцыпліны. У лік найбольш спрыяльных умоў для паспяховай падрыхтоўкі ўваходзіць забеспячэнне навучаемага матэрыяламі па дысцыпліне: найноўшымі манаграфіямі і навуковымі артыкуламі, крыніцамі, метадычнымі рэкамендацыямі па засваенню вучэбнай дысцыпліны як пад непасрэдным кіраўніцтвам выкладчыка, так і ва ўмовах самастойнага навучання.

Атрымаць падобнага роду матэрыялы навучэнец можа самастойна ў бібліятэцы, ад выкладчыка і праз выкарыстанне сучасных тэхналогій.

Традыцыйны для сённяшняга часу цэйтнот, інтэнсіўнасць наапалення інфармацыі практычна ў любой сферы ведаў часта прыводзяць

навучэнца да разгубленасці перад валам матэрыялу і яго рознабаковасцю. Важнай задачай, якая стаіць перад выкладчыкам, становіцца фарміраванне вучэбна-метадычнага комплексу па вучэбнай дысцыпліне, які б дазваляў навучэнцу ва ўмовах самастойнай працы зарыентавацца ў сутнасці разглядаемых праблем, пазнаёміцца з найбольш важнымі крыніцамі, а таксама даведацца пра апошнія дасягненні вучаемай навукі. Вучэбна-метадычныя комплексы (менавіта ў іх электронным варыянце) даюць на сённяшні час найлепшыя ўмовы для паспяховага засваення вучэбнай дысцыпліны. Электронная форма абумоўлена не толькі магчымасцю аператыўна ўнесці змяненні ў комплекс, але і якаснымі адрозненнямі матэрыялу ў электронным выглядзе. Маецца на ўвазе магчымасць рэдагавання выкладчыкам матэрыялу з выкарыстаннем сістэмы адсылак да найбольш важных або новых інтэрнэт-рэсурсаў, што, дарэчы, дазваляе шырока выкарыстоўваць матэрыялы, не апасаючыся прэтэнзій аб парушэнні аўтарскіх правоў.

Аб'ектыўным недахопам камп'ютэрных тэхналогій з'яўляецца, на наш погляд, арыентацыя навучэнцаў на пошук праз пошукавую сістэму пэўных фактаў, падзей, дат і фармулёвак неабходных паняццяў. Пры падобным падыходзе ў навучэнца адсутнічае патрэба ў аналізе працэсаў і з'яў, што надзвычай важна для падрыхтоўкі сучаснага спецыяліста. Задача выкладчыка пры выкарыстанні камп'ютэрных тэхналогій у навучальным працэсе пабудаваць працу такім чынам, каб навучаемы выпрацоўваў навыкі камунікацыі, лагічнага і паслядоўнага выкладання сваіх поглядаў, абароны сваіх пазіцый. З гэтай нагоды мэтазгодна стымуляваць навучаемых да падрыхтоўкі на семінарскія заняткі дакладаў, рэфератаў і паведамленняў. Такія формы не толькі дазваляюць выявіць веды навучэнца, але і спрыяюць фарміраванню і ўдасканаленню яго навыкаў аналітычнага мыслення і ўменню лагічна выкладаць сваё бачанне праблемы.

Указаныя метады навучання, у сваю чаргу, маюць недахоп: памеры груп не дазваляюць ахапіць за час семінарскага занятка дастатковую колькасць навучэнцаў. Таму мэтазгодна, па-першае, стымуляваць падрыхтоўку дакладаў і выступленняў навучэнцаў на студэнцкіх канферэнцыях і круглых сталах, прысвечаных гісторыка-прававой тэматыцы; па-другое, пашырыць выкарыстанне традыцыйных метадаў правядзення семінарскіх заняткаў. Навучэнцы пры падрыхтоўцы да семінара павінны звяртаць увагу не толькі на засваенне фактаў, асэнсаванне падзей і працэсаў, але ў першую чаргу на праблемныя пытанні разглядаемай тэмы. На наш погляд, зварот менавіта да праблемы ў найбольшай ступені ўздзейнічае на выпрацоўку ў навучэнца адпаведнага стаўлення да вучаемай тэмы і лепш, чым іншыя метады наву-

чання, фарміруе навыкі самастойнага мыслення і аналізу. У час арганізаванай выкладчыкам на семінарскім занятку з'яўрастычнай гутаркі або дыскусіі навучэнец вучыцца правільна фармуляваць сваю думку, аргументавана адстойваць сваю пазіцыю і выяўляць хібы ў лагічных канструкцыях сваіх апанентаў, выпрацоўвае ўменне правільна ставіць пытанні. Неабходныя для юрыста навыкі фарміруе і аналіз навучэнцам выступленняў сваіх таварышаў.

Паралельнае выкарыстанне камп'ютэрных тэхналогій (тут маюцца на ўвазе электронныя вучэбна-метадычныя комплексы) і традыцыйных метадык навучання дазволіць, на наш погляд, сфарміраваць найлепшыя ўмовы для навучання юрыстаў вышэйшай кваліфікацыі.

УДК 378

В.А. Талалаев, заместитель начальника кафедры юридических дисциплин факультета внутренних войск Военной академии Республики Беларусь

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-РЕКОМЕНДУЮЩИХ СИСТЕМ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

Компьютеризация процесса обучения приводит к определенным изменениям в деятельности преподавателя и обучаемых. Постоянное внимание к новейшим достижениям в области технических наук включается в перечень задач многих учебных дисциплин юридического профиля.

Юридическое образование – это процесс получения, обработки и использования информации. В зависимости от объема и содержания такой информации решаются задачи повышения качества подготовки соответствующих специалистов. В настоящее время в публикациях все чаще акцентируется внимание на проблемах использования при расследовании преступлений информационных компьютерных технологий.

Разновидностью таких технологий выступают электронные информационно-рекомендующие системы. Они функционально предназначены для обеспечения поддержки принятия решений субъектами расследования. Указанные системы могут успешно использоваться в процессе обучения и практике расследования хищений огнестрельного оружия, боеприпасов или взрывчатых веществ (ВВ), совершенных военнослужащими. Применительно к данной категории преступлений в качестве структурных элементов информационно-рекомендующей системы целесообразно избрать четыре блока информации.

Первый из них является основным и включает криминалистическую характеристику хищений огнестрельного оружия, боеприпасов

или ВВ, совершенных военнослужащими. Ее содержание составляют взаимосвязанные сведения (данные) об этапах оборота предметов вооружения в государственных воинских формированиях, типичных формах хищений на этих этапах, предмете хищения, личности преступника, его мотивах и целях, способах совершения и сокрытия, орудиях и средствах, следах этих преступлений, связи хищений вооружения с другими правонарушениями.

На основе криминалистической характеристики во второй блок информации включен комплекс рекомендаций организационно-тактического характера, содержащий сведения о задачах расследования, типичных следственных ситуациях, особенностях планирования расследования, типичных следственных действиях, тактических операциях при расследовании хищений огнестрельного оружия, боеприпасов или ВВ, совершенных военнослужащими.

Перечень задач расследования указанных хищений систематизирован, указаны направления детализации данной системы задач применительно к конкретным следственным ситуациям. Определены типичные следственные ситуации первоначального этапа расследования, дифференцированные по степени распространенности. Обозначены особенности планирования расследования хищений предметов вооружения военнослужащими на основе типизации следственных ситуаций. Дан перечень типичных следственных действий, организационных и иных мероприятий на первоначальном этапе расследования, рекомендации по повышению эффективности их проведения. Указаны тактические операции по решению типичных сложных задач расследования рассматриваемых преступлений. Применительно к одной из типичных следственных ситуаций и их разновидностям, диагностированных субъектами расследования, система предлагает наиболее оптимальный порядок действий с учетом процессуального порядка и особенностей их производства.

Содержание данного блока информации расширяет возможности субъектов расследования по оптимальному определению линии поведения при подготовке и проведении ими отдельных следственных действий, организации, планировании расследования, предупреждении преступлений рассматриваемой категории. Это способствует дальнейшему развитию и практике рационального использования тактико-криминалистических средств противодействия рассматриваемым хищениям.

Содержание третьего блока характеризуется наличием справочной информации, необходимой для оптимизации процесса расследования рассматриваемых преступлений. Используя возможности современной компьютерной техники, различных баз данных и учетов при расследовании хищений оружия, боеприпасов или ВВ, можно получать сведе-